

FAJTIÉRMEGYEI NAPLO

Hónap		Vidéken	
1 évre	1 K.	1 évre	1.50 K.
3 évre	3 K.	3 évre	4.50 K.
6 évre	6 K.	6 évre	9 K.
12 évre	12 K.	12 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este
6 órakor
Szerkesztősej és kiadóhivatal
Szent István-ter 1.
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjszabás szerint.

Felölös szerkesztő — lapfaldíjazó — Branyay Lajos.

Mi a bajuk a földmivészeknek.

(Vége)

Ha hadiségélyezettét hi az ember földműves dofogra, azt felelik, hogy dolgozson az, a kinek muszáj. A piacon azért nekik csinálják az árakat s a szemünkbe nevetnek, mikor olyan áron vesznek meg mindent, ahogyan mi nem akarjuk.

A mi asszonyainknak nincs pihenőjük. Még takarítani sem érnek rá. Reggel becsukja a gyerekeit, megy a dolgára, mikor halálra fáradtan este hazajött, nem tudja melyiket lássa előbb, a síró gyereket, vagy a visító állatit. A gyerekeknek egy darab kenyert vet, megéteti az állatit, megfűti a tehenet, amelyek a késői etetés miatt alig adnak tejet, akkor áll neki vacsorát főzni, egy kis krumpillevest és tézsfatélét, mert az leghamarabb megvan, 10-11 óra táján kerül nyugalomra, hogy reggel 4 óra előtt már talpon legyen. (Itt nem írjuk le azokat az éhségszerűségeket, amelyek a fakadásokat, amelyeket a cikkről leír. Szerkesztő.)

Ha panaszkodunk valakinek: a képviselőnek, azt felelik, hogy ők hiába beszélnek, mert a szavuk falra hányt borsó. S ezt mi elhisszük, mert ha az urakhoz fordulunk tanácsért, vagy valami kéréssel, meg se hallgatnak bennünket. S ha van földműves apának földműves ur fia és ha meghallgatja is a testvérének, rokonnak, atyjafiának a panaszt, ha szíven van is, mire odaér a többi urak közé, feledve van, nehogy a szavai rámutassanak, hogy ő paraszt faj. Így parancsolja a felebarátit becsületes.

Megtörtént a minap, hogy az asszonyt fáért rendelték, nem lévén otthon az ura. A lova hasas volt, kölcsön kellett kérni a szomszédtól egy lovat 3 forintért, hogy haza lehessen hozni a fát. Vajjon rónak e ilyen terhet akármelyik uriaszonyra? Pedig ugyebár egy országnak a lakói, egy városnak az adófizető polgára vagyunk, joggyenlőség van, ahol mindenki egyformán részesül jogban, teherben. Csak kellene nekik a mi terheinkből csak egy kis részt viselni, majd kimenne belőlük a sok idegesség.

Nagy a panasznunk a cseléd-sor ellen. Ez mindig bántja a fülünket is, a szívünket is. A cselédeány elkerült hazulról becsülettel. Ebből ki kell vetközni neki. Eleinte panaszkodik, hogy templomba sohasem engedik, csak

este adnak neki szabadságot, a mikor mindent elvégzett. Hova menjen? Megy az utcára, möziban keres szórakozást Eleinte némán, egyedül bolyong, aztán beleakad valami katonába, a többi aztán következik. Mi megdöbbenünk, hogy mit tanul, mit lát a cselédeány egyes családoknál, különösen gyermektelen zsidó családoknál, amiket az ilyen fiatal lélek elől el kellene nekik takarni. Ezt látja, megtanulja és borzasztó meg ragondolni is, ha künn az életben folytatja és terjeszti.

Még egyet. Bennünket zsidányoknak tartanak, akik a gabonát elrejtjük, fináncot, végrehajtót küldenek a nyakunkra. Ne féljenek! amink van, azt el kell adnunk minél előbb, mert az adóval nem várnak. És mi egy esztendőben csak egyszer aratunk. A kukoricát göréba kell raknunk, mert másutt megpenészesedik.

Lát-e valaki mifelénk rendőrt? Soha, csak adóintő cédulával. A mi közbiztonságunkat nem őrzi senki. Pedig nekünk is van ékszerünk. Nem ugyan, a mivel feleltetünk magunkat, hanem az, amiért egy esztendőig

keservesen fáradtunk. Ezt is őrizhetné rendőr, mert ugyan csak sok lopás volt a külvárosokban a tél folyamán.

Tisztelt Szerkesztő Ur! Elmondottuk a mondanivalónkat, kitértük a szívünket, mert az a mi érzésünk, hogy a mi uraink bennünk ne ellenséget lássanak, hiszen mi tiszteljük őket, türellemmel hallgatunk is, azonban azt látuk, hogy a haligatás nem a mi javunkra szolgál, mert a néma gyerekek az anyja sem érti a szavát. S parasztnak nyájas, megértő szó kell és nem gorombaság, tessék elhinni, akkor odaadja mindenét. Pénze ugyan nem igen van, mert egyszerre kapja és egyszerre adja is ki, adósságot törleszt, egy kis földet vesz rajta.

Elmondottuk azt, ami a szívünket nyomta, mert bármerre járunk, mindenütt találkozunk egy sötét tekintettel, egy pár sértő, otromba kifejezéssel, személetes tekintettel.

Legyünk tisztában egymással. Mi elmondottuk a magunkét, mondja el más is a magáét.

Tisztelettel maradtunk
a földműves gazdák.

Leányok a háború után.

Szigmát, a művelt középosztály leánygyermekének megélhetése lett való aggodalma indította arra, hogy kedvelt lapunk hasábjain erre irányt adjon.

Tényleg, a nősülendő fiatalág száma nagyon lepadt és férjhez menni óhajló lányok száma maradt.

Szigma jólétet akar részükre és szakításra hívja fel az érdekelteket az eddigi gyakorlattal. Azt akarja, hogy a „jenézett” dijnoki és gyenge javadalmasú tanítónői pálya helyett adjuk lányainkat szakácsnak, cukrásznak, fényképésznek, órásnak, könyvkötőnek.

Minden mesterség a világszükséglet egy nemét termeli. A becsületes mesterember, mesterségére való figyelem nélkül egyformán tiszteletünk és becsülésünk követelheti.

Feltételezem tehát, hogy a fel-említett mesterségnek bármelyikére hivatta tartja leányainkat.

Az már igazán mindegy, hogy a cukrász legénytelőt dolgozat a műhelyben vagy kiszolgálja a boltban s fogadja válogatás nélkül a vásárló közönséget.

Az is mindegy, hogy Schlesingeréknek főz, vagy Grünzvergéknek, vagy remélem kevés számú pensiókban nem akarja mind elhelyezni parancsnoknőnek?

Az is mindegy, hogy: órát vagy csipkét, üveget vagy cipőt, szálat vagy repényt árul.

Igen ám, de előbb meg is kell tanulni a mesterséget, hogy készíthessen, árulhasson...

A nem intelligens leányok szép számmal vannak már e pályákon és ez által nivójuk emelkedett.

És, ha mi adjuk a pályákra serdülő kis leányainkat 4 polgári után — mert 6 elemit és ismétlőt azért nem járunk velük — bele kell élni magukat abba a milióba, mely az inasok s inasleányok között fennáll.

Remélem ugyanis, hogy Szigma nem gondolt arra, hogy a cukrász, cipész, könyvkötő, fényképész, vagy Schlesinger abbahagyja foglalkozását és felügyel leányainkra és leinti leányaink kollégáit, vagy, ha elküldi valahová őket, fogja a kalapját és utának szalad?

A mint meg kell szenvedni az oklevélért, más-milióben, épen úgy meg kell szenvedni minden mesterségért; ha helyben van iskola és alkalmas műhely, a költség egyforma. — Vidéken mind a két pálya költség egyforma; mert a mint nem lehet egyszerre tanítónő, tanárnő, a nő, úgy nem lehet cukrász, könyvkötő s. m. mester a nő sem egyszerre; ha csak nem örököl egy üzletet és folytatja és nem mesterkedik, hanem üzletvezető tart és diszponál.

A világháború.

A világháború

színterei napról-napra az izgalmas képek változatait tárják elénk. Tüzérségi harcok és légi támadások sorakoznak egymás után. Egy-egy árokrezért hősiesség küzdelmek történnek. A Vaux falu ellen intézett francia ellentámadást a németek visszaverték. Ugyancsak itt a légi harcok szintén a németek győzelmeivel végződnek a mostani szép tavaszi napokon, amelyek mintha egészen új levegőben járó nadsereget keltettek életre. Egyébként az entente is igyekszik bebizonyítani, hogy a levegőbeli hadjáratot győző léghajókkal és repülőgépekkel angol-francia és belga járművek ostromolják a német-belgium partjait. Hogy az entente légi flottája okozott-e károkat vagy nem, afelől még nincs tudósítás. Hisz az angol admirális azt jelenti, hogy a légi járművek „jelentékeny károkat” okoztak, ebből legteljebb azt

lehet konstatálni, hogy az admirális igazolni akarja e légi támadás megindítását.

Valonát bombázták repülőink.

Repülőink az éj folyamán megjelentek Viora (Valona) felett és eredményesen dobtak bombákat a kikötőre, valamint az ott lévő csapattáborra. Élénk tüzelés dacára sértetlenül tértek vissza. A helyzet Montenegróban és Albániában változatlanul csendes.

Az orosz fronton.

A harci tevékenység helyenkint, különösen a Pfantzer-Baltin hadseregnél — fokozódott.

Az olasz harctér.

A helyzet általában változatlan. Az ellenségnek a Rombon és a Mrzli Vrh elfoglalt állásaink elleni támadásait visszavertük.

A Rombonon egy újabb vállalkozásunk alkalmával 81 olasz fogtunk el.

Igy azonban lehet az ember háztulajdonos: földbirtokos, gyáros, milliomas stb. is...

Házvezető, gazdaasszony, kulcsánón nem leánypálya. Övegy asszonyaink, elérett leányaink pedig már ugys. működnek régen ezen a téren.

Szakácsnősegről pedig mint távolról nem is beszélék. Leányaink ha szakácskodni, kertészkedni akarnak ott van a kecskeméti gazdasági szakiskola, menjenek oda. Aki ott végez, azt el is helyezi az állam.

A midőn az anyagi előny miatt társadalmi irányt akar változtatni Szigma a művelt középosztály leányainak nevelése terén; előbb keressen mestereket, kiknél leányaink — többen — tanulhatnak megfelelő körben, mint a nőszabóság terén már megvan ez. Egnéhány hivével kezdjék meg az utat és adják leányaikat iparra. Mutassanak példát, követők akadnak azután, ha életképes volt az eszme.

Addig azonban, míg ez be nem következik, miután a költség egyenlő, tanítatjuk leányainkat azokra a pályákra, melyeken a művelt középosztály leánygyermekéi ma is vannak. Bankban, tanítónőnek, tanárnőnek, orvosnőnek; ha pedig nem bírja a tanulást, mit a lelkiismeretes tanárnőnk előre megmondanak, bevezetjük a háztartás berkeibe őket. És, ha férjhez nem mehetnek, mielőtt hervadnának, odavesszük őket „lenézeti” dijnoknak magunk mellé, vagy kollégáinkhoz a többi-letűnt csillaghoz ur társaságba. Tessék csak felneezni a minisztériumba; van ott miniszteri tanácsos leányától lefelé min-

denféle tisztviselőnek a leánya. Egy-egy szobában többen szépen, szorgalommal, lelkiismeretesen dolgoznak. És ezek a kis dijnokleányok hat év múlva kezelőnők lesznek 1000 K fizetés és megfelelő lakber mellett. (Pl. Budapesten 600 K, Székesfehérvárott 480 K.) Mire a papájuk megöregszik illetve elhal, felviszik 2000 K fizetés és lakberre.

Nem dőhánnyoznak, nem isznak, és így annak a magányos leánynak annyi az a jövődelem, mint egy férfinak a duplája.

Azután nem kell épen dijnoknak adni a leányainkat, ha tanulni nem tudnak, vagy nem akarnak. Akinek nincs érveke vagy kedve a pedagógiára az rajonghat a zenéért. Szórakozásból élvezettel megtanul zongorázni, cimbalmozni, konzervatoriumba megy, tovább képi magát s lesz zenetanárnő.

Nem kell elutazni sehova, ezeket minden fajtában már Székesfehérváron meglelni. Van itt nőorvos, tanítónő, tanárnő, könyvelőnő jobb bankban, pénztézetnél; ur nőszabónők, varrást tanítónők, zongora és cimbalomtanárnők, kézimunka tanítónők. Tekintélyes családok leánygyermekéi vasuton, postán, városnál, pénzügynél mint tisztviselőnők működnek.

Pél, hogy a nők az értelmi pályára ösztönölnék s elveszik a falatot annak a férfinak a szája elől, ki abban az állásban családot alapítana. Feltékenysége különösen az egyetemet végzettek ellen irányul.

A legtöbb más pályán, melyen a nők eddig működnek, legnagyobb részt tengődnek.

Remélem tehát, hol a kisigényű,

szerény nő tengődik, ott nincs helye a családot alapító férfinak.

A főiskoláktól pedig nem kell féltetni leányainkat. Nem fogják soha úgy előzönlenni, hogy a férfiak megelhetését veszélyeztetnék. És épen a természet rendjéből következik ez. En nem tartom helyén a nőkérdésnél az állatvilágból való analog érvelést.

A természet alkotásainak az ember a koronája, két nemből: férfi és nő. Egyetlen értelmes teremtmények, tehát uralkodó teremtmények. Elhatározásaik, akaratuk szabad. A férfiak tehát nincs joga megakadályozni a nő érvényesülését. Más berendezése van a nőnek, mint a férfinak; ugy lelki, mint fizikai tekintetben. Sőt az ugyanazon nembeliek is annyifélék, mint ahány az ember. A rózsafától nem várunk körtetermést; a narancsfát nem az örök tél hazájában ültetjük.

Es itt van a természet rendje, hogy minden és mindenki ott és abban érvényesül, ahova való.

Minden ellenkező törekvés meg hiúsul. Igaza van, a természet szava az, hogy minden leány asszony legyen; de nem a leányok hibája, hogy nem lehetnek mindnyáján azza. (Folyt. köv.)

— Vegyük, olvassuk es terjesszük a Magyar Kultúra Kiadásában megjelent kitűnő apológiát fuzeteger, melyet 20 fillér-s arban Horváthné és Rónáné papprereskedésében kaphatók. Eddig a következők jelentek meg: Öb; rreny; k. — A heista-e a modrn tudomány. — Az esz es az lsten lete. — Vnagrend és lsten. — Az élet eredete es az lsten.

Mackensen-huszárok.

Horváth József 10-ik huszárs ezredbeli szakaszvezető a leghevesebb gránátüzben álló kastély padlására mászott fel megfigyelévéget. Innen figyelte meg az ellenséget és az észleletekről számos helyes jelentést küldött hátra. Alatta az udvarban őráratának összes lovat, szám szerint 6 ot, elpusztította az ellenség tüzele, mindamellert nyugodtan maradt helyén, s gyalogjáró huszárokkal küldte tovább a jelentéseket és kért parancsokat, valamint a lovak szerszámanak elviteléről is gondoskodott. Az első oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

Kas Ferenc 10-ik hászárezredbeli közhuszár attak közben megpillantja, hogy svadrona parancsnokát 4 kozák is megtámadta. Odavágtat s szorongatott kapitányát kivágja a bajból, két kozákokot leütött a nyeregből, majd ő maga is sulyosan sebesülten hanyatott alá. Ereje maradáékával a svadron után vánszorgott s így a foglyul eséstől szabadult meg. 2. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

Sánta Géza 10-ik huszárezredbeli káplár a csapat élén lovagolt, amikor valamelyik helyiség elején lováról leszáll kozáksvadron vesz észre. Néhányadmagával feléjük nyargal, több kozákok leölti és keresztültört rajtuk, amivel a nyomában hálódo járőrscapatnak is utat nyitott. 1. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

Lőrincz Ferenc 10 ik huszárezredbeli káplár, Noszul őrmesterrel másodmagával 150 lépésnyire közelítette meg az ellenséget, ennek erejét ki akarván puhatolni. Az

TÁRCA.

A gyámoltalan.

(Vége.)

Az édesapja, a ki jegyző volt egy nagy bánati községben, látván azt, hogy szerelmes magzatának nem való a magasabb tudományos pálya, lemondott arról a büszke vágyáról, hogy fiát, mint a jogtudományok tudorát és mint köz- és váltó ügyvéd urat üdvözölhesse és elhátározta, hogy jegyzőt csinál belőle.

Mieltem fogsz dolgozni és készülsz a jegyzői — vizsgára. És Péter ur szorgalmasan dolgozott az apja mellett a jegyzői irodában és készült a jegyzői vizsgára.

Le is tette valahogy nagy ezen.

Mielőtt azután az öreg ur elköltözött volna ebből az árnyékvilágból, megválasztotta a fiát maga helyébe jegyzőnek nagy vélekedvén, hogy most má teljesen rendezhez a sorsát Péterkének, megtért ősei mellé a toponási temető akácai alá.

Nem is lett volna a világon

semmi baja Péter urnak, csak rossz sorsá toponásra ne hozta volna valami árverés alkalmából egy régi jogász cimboráját.

— Te vagy az Péter! Jegyző lettél?

— Te vagy az Pál? Fiskális vagy?

— Az én! Hát te miért hagyta

ott a jogot? Ebédutáni kvaterkázgatás közben azután, jóféle toponási bor mellett előadta Péter ur az ő egész élete sorsát, bevégezvé azal, hogy:

— Most pedig ur vagyok, kutyabajom! Minden esztendőben megkeresek egy-két ezer forintot. jól élek, eszem, iszom.

— Es te ezt életnek revedez?

— Itt, ebben a rongyos fészekben?

Ahelyett, hogy élvezned az életet adafom a nagyvárosban.

— Péter ur rögtön meg volt nyerve az új eszme számára. Még mentegetőzött ugyan, de már bekapta a horgot.

— Mennék én, de nem hagyhatom itt az irodámat.

— No bizony, de nagy baj! Fogadsz még egy segédet és az elvégez mindent, te meg akkor jössz föl Pestre, a mikor akarsz, ott tartasz egy kis legénylakást és éljük a világunkat.

Ugy is cselekedett Péter! Csak hogy persze ahoz, hogy az ember maga is, meg a cimborái is jól élhessék a világukat, nem volt elég a toponási jegyzőség jövedelme.

— Hát a váltók meg az uszorások mire valók? figyelmzették őt a jó barátok.

— Igaz az!

Es elkövetkezett a váltók és az uszorások időszak.

Ez az időszak azonban nem sokáig tartott.

A kis toponási birtok szépen eluszott, ő maga pedig kiesett a jegyzőségéről.

Eközben, majd elfelejtettem, hogy meg is házasodott.

Kiadták őt az akasztanivaló jó barátai valami gazdag bácskai nábob lányak és elvették vele egy kis kóristánét valamelyik színházból, aki a jó uraknak busás házasságközvetítési százalékotigért, ha főkötő alá juttatják.

Most aztán, hogy kedves férje ura tönkrement, kijelentette neki, hogy:

— Magad is beláthatod, hogy nincs egyeb hátra, mint elválni tőled.

Belátta! Hogyne látta volna!

Mikor kérdezték tőle sajnálja-e a feleségét, vállvonogatva felelt:

— Nem tudom. Igazán nem tudom.

— Sokkal jobb, hogy így történt.

— No persze, hogy jobb!

— Legalább nincs gondod most már semmire.

— Csakugyan. Nincs gondom semmire.

— Azonban élni mégis csak kell, hát nézz valami állás után.

— Igen. Nézni fogok.

Nézett is, de hiába nézett!

Ekkoriban került hozzám. Nagyon lerongyolódott már róla a ruha és egészen véve nagyon szánalmas formában volt.

— Es nem tudom mit csináljak? Nincs kenyérre valóm se!

— Elmennél e dijnoknak valahová?

— Boldog lennék, ha elmehetnék! Ez kell nekem! Egy ilyen állás! Semmi felelősség, semmi gondolkodás!

Igy lett belőle dijnok. Epen a napokban kaptam tőle hálálkodó levelet:

— Boldog vagyok! Ez a nekem való állás! Hiába, az ember az életben tapogatózik és végre mégis csak megtalálja a maga helyét...

SÖVEGJARTÓ vaszonárúháza. Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különböféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkezdők. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ

szabott árak

Tavaszi KALAP MODELL ujdonságok megérkeztek; bő választék áll az urhölgyek rendelkezésére, úgy az egyszerűbb, mint a legelőgásabb formákból. Közismert női szabóságomban készült.

blouzokból óriási választék. OLCSÓ ÁRAK.

KALAPOK ÁTALAKÍTÁSÁT ELFOGADOM.

Radó női divat különlegességek üzlete,
Nádor-utca 1. sz. — Telefon 341.

örmistert golyó terítette le, Lőrinc felemelt, karjai között tartotta, míg csak lelkét ki nem adta, habár mindenfelől szaporán löttek reája. Csak ennek utána tért vissza a jelentéssel. 1. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

Magócsi István 10-ik huszárredbeli szakaszvezető, mint hírszerző járőr parancsnoka 10 huszárral 30 főnyi kozákjárral akadt, pisztolyt rántva vakmerően nekik támadt, majd lováról lepatantva, a menekülő kozákokra karabélyát fogta s úgy megrettítette őket, hogy 7-en holtan buktak le a lóról. Vakmerősége révén háromszoros tulerőt szalasztott meg. 2. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

Magyari István 10-ik huszárredbeli őrmistert ezredese a Skálába vivő útra küldte felderítésre; amikor körülbelül 28 főnyi kozák csapat utját állotta, ezeket, habár neki csak 8 lovasa volt, megtámadta, 3 kozákot lováról lacsapott s utját folytatta, noha tőle nyugatra a pradniki szakadékban 3—400 kozák rejtőzött. Megállapította, hogy Skálában és körülötte mennyi ez ellenség hadereje. 2. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

A falu gyermekeinek züllése.

Ha a város hangos a panasztól gyermekeinek züllése miatt, mit szóljanak a faluk? Városban van rendőrség, bíróság. De a falun? Minden tizedikben van csendőrök. Kisbírója és bírója igaz, hogy van minden falunak, de a faluk ezen karhatalmi tekintélyei már csak azért se avatkoznak más gyerekeknek ügyébe-bajába — mert hát akkor nekik meg a szülőkkel gyűl meg a bajuk és tekintettel arra, hogy a szülők az ő választóik, minden bajnál a legnagyobb baj rájuk nézve. Szóval a falu gyermekeinek züllését senki sem akadályozhatja meg. (?) No erre ezt mondják, ott a pap meg a tanító.

Értsünk szót. Gondolja-e valaki azt, hogy a kamasz korban levő gyerek előtt van a szónak hatalma — tekintélye? Az ily suhancok előtt egy tekintély van, a te nyér, meg a bot, meg a csendőr szuronya. Sajnos, így van. A pap meg a tanító nem csendőr, tehát bottal nem járhat az emberek között, bottal nem nevelhet. A papnak, tanítónak hatalma, a személyi tekintély. Tehát papnak és tanítónak szava csak a falra hányt borsó egy értlen kamasz szemben.

Itt csak egy orvosság van: csendőrséget minden falunak!

A béke várva várt idejében a faluk mindnyájan, ha valamiféleképpen intelligens — mind egyhangulag

— csendőrséget fog kérni falujába.

Fehérvárhoz közeli egyik faluba haza szokik látogatába szombat este egy sokgyermekes családapa. Kimennek a szőlőbe s bernagnak a fekete sárg. Hazafele jövet megállnak az egyik felekezetet lekező szék lakása előtt: és azt a szegény papot a legcitrább szavakkal traktálják, fenyegetik, hogy így lesz, meg úgy lesz, csak jöjjünk meg a háborúból, kifejtünk a bórdból stb. És ennek a részeg embernek 5 gyereke van. Ha ilyenek a családapák, mit várjunk a suhancoktól?

Ismerek falut, hol a suhancok minden vasárnap nem is krajcárral, hanem 5—10 krajcárossal, sőt koronásokkal feldobóznak.

Ismerek anyát, ki a szegények perselyére is rá van szorulva és 15 éves fia meg korcsmazik és cigarettazik.

Az igazi legények már katonásoknak — helyüket a falusi élet minden forumán a kamasz kölykek foglalják el. Ejszakai csavargások, szoknyák után már szinten az ő privilegiumuk. Késő éjjel, reggel felé, különösen hétfőn virradóra, hangos a falu, a gyerekek részeg ordításától.

Ugyebar az ismétlődő iskolások mulasztását nagyon számonkérni, nem helyén való? Pedig láttam ismétlődő fiút, ki az előadás napján kis gyerekekkel lapdázott.

Igaz az is, hogy szülők, már t. i. az iltthonlevő édesanyák pánaszal, kereszál, mennek el, noha a paphoz, tanítóhoz, hogy fenytisse meg Pista, meg Jancsi fiát, mert már nem bír velük. Dehát hogy fenytisse meg? Rászóljon, no meg akkor egyenesen az ember szemébe nevet az a gyerek.

Egy 50 éves apa, mielőtt bevonult, elment a falu plebánosához és elpanaszolta, hogy van egy kamasz fia, ki mostoha anyját már megfenyegette, hogy ha aránk elmegy, majd elbánci vele. S kérte a papot, legyen gondja rá, hogy az ő fia, az ő távollétében ne üsse-verte feleségét, ki ugyis egy kicsit gyámoltalan.

A mi jó népünknel az volt a baj, hogy a házbán a tekintély, a mumus az apa volt. És most nincsenek iltthon az apák, a gyerekek senkitől sem fél, szabadon garázdalkodik, züllésének senki és semmi sem állja útját.

Gondolom nagyképűsködés nélkül leszögezhetjük, hogy itt e szomorú jelenségnél nemzeti veszedelemre találtunk. Egy duhaj, lump, korcsmazó, felegyelmzelet, engedelmiséget nem ismerő kamasz gyereknek mily jövővel kecsegteti az ország kulturális helyzetét?

Azt is tudnunk kell, hogy a csendőrség magában véve fel vagy

ha épen nem káros munkát végzene e kérdés megoldása körül.

Itt szolgabíró, jegyző, pap, tanító, csendőrség, bíróság együtt kell, hogy dolgozzanak. Ha már egyik hiányzik, az egész munka felborul erndménytelenül.

Első sorban pap és tanító fartsák szem előtt az otthon hagyott kamaszodó fiukat. Figyeljék és figyelmeztessék őket uton-utólén. A szülők meg természetesen köszönjék meg a pap és tanító eme figyelmét. (Mert az is megtörtént, hogy ily figyelmeztetés után a szülőnek állt feljebb, mert t. i. a szülő a falu bírója és leggazdagabb embere volt. Es úgy okoskodott, hogy mi köze a mesternek az ő fiához?) Ha aztán a figyelmeztetés nem használ, jöjjön a jegyző, szolgabíró és a csendőr.

Tisztelettel kérnék a gyermekbíróságot, szives figyelmével ajándékozza meg a faluk züllés lejtőre csuszott kamaszkoru gyermekeit is. Keresse meg az összes iskolai főhatóságokat és utasítást kerjenek ki tőlük, a falusi papok, tanítók számára ez ügyben. Paragrafusunk és utasításunk ugyan vannak, de valamiféle életet kellene e paragrafusokba vinni. *Pld. Ha minden hónapban, referálni kellene annak az iskolaszéki elnöknek arról, hogy falujának gyermekvilága, milyen életet él, nem züllik-e? stb. talán már egy kis életáram lenne ez a kötelező statisztika is.*

Szóval terejük nygelmünket a gyermekek, a falu suhanc gyermekei fele is. Ne csak a testész szerinti, szórányosan, egyenlileg, vagy társadalmi uton módon, hanem intézményesen. Mert baj van, és ha nem gyógyítjuk e bajt, elharapózik, és kárba vész az apák verének hullása. Es a felelősök kik lesznek? *Falusi.*

— A Ferenc József tér parkirózása. Tegnapelőtt reggel egy csomó proszt láttunk a Ferenc József téren ácsóval, kapával. Tehát mégis, gondoltuk, felhasználjuk az olcsó munkaerőt: a város szépítésére, mert tetszik tudni, a Ferenc József téri parkot nagyítjuk. Eddig is szép volt, most még szebb. A muszkkák serényen csakány lják ki a kavicsos földet, hogy jó fekete kerüjön helyébe, amelyben megél a virag, a jacint, a tulipán. A déli napsugárakban sütkérező publikum persze megáll megnezni a foglyok munkáját. Erre aztán a „muzsik” kezében is elpihen a csakány s ők is bámulnak, visszaámulnak, s eigondolkoznak: otthon is így meg az élet, akkurat mint iltten. Csak hogy itt a nép kevesebb, jobb, szebbelölt. Ezt a csakányozó muszkkának is el kell ismernie.

H I R E K.

H á b o r u s t é m á k.

A cipősboltban azt ajánlották nekem, hogy vegyek egyszerre két három párt, mert mire újra szükségem lesz cipőre, már... A mondatot be sem fejezte a barátságos és jóindulatu bolto, csak egy teljesen kifejező mozdulattal a magasba intett oda, hol lelki szemei már látták a jövődő cipőárakat. Teljesen igaza van; ezen az üzleten, a cipővelelen egy héti gondolkodtam. E nyolc nap alatt ugyanazon áru, ugyanazon gyártmány ára két koronával ment feljebb. Tehát mindenképen igaza van neki s nem válaszolhattam mást, minthogy nincs módomban raktárt rendezni be cipőből, ruhából, fehéreméből, mindazokból a cikkekből, melyekről a kereskedő felvilágosítása nélkül is tudom, hogy az áruk irtalmatlanul fog felfele menni. Persze, hogy jó volna most beszerezni egy évi készletet s még jobb lett volna háboru elején bevásárolni két három esztendőre. Azonban, polgártársaim tulnyomó nagy részével együtt örülök, ha meg tudom venni azt, amire okvetlenül és elkerülhetetlenül szükségem van. S a kereskedő biztosítására nem felelhetek egyebet:

— Mit gondol, — talán vége lesz egyszer a háborúnak is? Ha nem: majd Töngyos cipőben és foltos ruhában járunk — ez őszí divat bizonyára ez lesz.

Rongyos cipőben: mert ki gondolhat arra, hogy megtalálhassa a cipőjét tíz-tizenöt koronás áron. Ki gondolhat arra, hogy rossz

Szertán és csütörtökön,
március 22 és 23 án:
Stuart Webbs-sorozat
legszebb alkotása.

A POKOLKASTÉLY.

Detektvídráma 4 felv.

A főszerepben Erns Reichert.
ÖRÖKS KERESTETIK

Vígjáték 2 felvonásban.

Háborus hétfiszeme.
Osztrák korona tartományal.

Előadások 6 és 9 órákor.

Rendes helyárak.

Alkalmi vétel!

RENKIVÜL OLCSÓN jön eladás alá, míg a készlet tart

Több 100 vég legfinomabb HIMZÉS fehérenműre alkalmas;
továbbá női és férfi ajour ZSEBKENDŐ nagymennyiségben

Vermes áruházban.

szokását: kifogástalan ruhában és fehérműben járn, megtarthatna olyan időben, midőn mind e cikkek ára egyszerűen kiszámíthatatlanná válik? A napokban egy gallérért küldtünk le s ezért a szerény ruhadarabért 1 koronát kértek. Ez bizony nagyon sok. A kereskedőt mindemellett nem volna szabad megvádolni a gallérdrágaság miatt, ha maga se tudna sokkal olcsóbban gallért vásárolni. De ugyanezért a cikkért — azonos gyártmány, azonos márká — más üzletben 80 fillért, a harmadikban egy korona husz fillért — kértek. Tehát vagy ráfizet az egyik kereskedő, vagy tulsokot követel a másik.

Megtörténik, hogy bemegy egy üzletbe férfi inget vásárolni s kiszédeltsz a tizenhat koromás ártól. Elmegy erre a város másik végébe a legszerényebb bolba s ott megtudod, hogy husz koronát is adhat, ha az ingvételezés luxusát meg akarod engedni magadnak.

Az árak, ime, valóban kiszámíthatatlanok. Semmi valószínűség, semmi számítási alap. Semmi sem bizonyos, csak az, hogy míg az egyik üzletből a másikba érsz, míg gondolkodol és alkudni próbálsz már emelkednek az árak. Valószínű, hogy a kereskedő is ilyenformán áll szemben a maga beszerzési forrásaival. Nem ott vádojjuk ezúttal, nem vádolunk senkit, csak megállapítjuk, megdöbbentve és sokkal komolyabb aggodalmaktól elfelve, mint amennyit egy gallérvásárlás ügye — önmagában kelthet, hogy az áraknak ez a lázas emelkedése, hajszája, élelmiszerek és iparcikkek árversene a normális forgalom teljes beszűnésével fenyeget. Azt sincs kedvünk kutatni, így van-e máshol is a német polgári élet is a benuálás előtt áll-e; azt is tudjuk, hogy a háború szenvedéseivel képest ez a részlet kicsi részlet: de nagyon sok ilyen apróság a front mögötti életet teszi ki. Segítség? Valóban nem tudunk egyebet, minthogy rongyosan járjunk. Tegyük divattá a talpalatlan cipőt és a foszlott gallért s várjunk. Egyszer, elvégre ennek is vége lesz.

— **Katonai kitüntetések.** Deibachi Zech Oszkár, Hart és Schultz bárója 13. huszárezredbeli hadnagy, Heverde Géza, Török Miklós, dr. Veichard Rezső és Stürk Károly VI.17. honvédegyezredbeli népfelkelő főhadnagyok, Fürst Győző VI.17. népfelkelő gyalogezred zászlóaljánál, mint népfelkelő főhadnagy beosztva volt népfelkelő főhadnagy hadnagy, Sárkány Ferenc, és Pünkösdi Lajos VI.17. népfelkelő hadnagyok legfelsőbb dicsőítő elismerését, Német István VI. csendőrkertületbeli őrmester, Pócsai Sándor VI. csendőrkertületbeli címzetes őrmester, Ferka János 17. honvédegyezredbeli őrmester, Eppel Jakab 17. honvédegyezredbeli népfelkelő őrmester, a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján, Rumpel István 17. honvédegyezredbeli népfelkelő szakaszvezető az ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján, Art Kilian őrmester, Juhász Mátyás tizedes, Blága János és Reiman Antal őrzetők, Giler Kristóf, Mentz Kristóf, Schenk Gáspár,

Szegedinac Marko és Vonzsár János honvédek a 17. népfelkelő gyalogezredben, Német Ferenc VI. csendőrkertületbeli őrmester, Guttman Jenő tartalékos hadapród, Baglos Ferenc, Eisenberger Mihály tizedesek, K. Radék Lajos őrzetők, Horváth József, Nagy Ferenc és Ötvös János honvédek a 17. honvédegyezredben 2. osztályú ezüst vitézségi érmét kapták.

— **Nyugalomba vonult honvéd ezredes.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy Tattay István 17. honv. gy. e.-beli ezredes saját kérelmére nyugalomba vonult.

— **Pro patria.** Angyalossy Árpád 17. honvédegyezredbeli százados az olasz harcteren hősi halált halt. Kötelességének hű és önfeláldozó teljesítése közben folyó hó 21-én haslövést kapott. Beszállították a varancói kórházba, a hol rövid szenvedés után meghalt. Temetése ma, 22-én volt nagy katonai díszszel.

— **A tanulóifjúság a mezőgazdaságban.** A megcsökkenő munkacserő pótlására a vallás és közoktatásügyi miniszter a középiskolai tanulóifjúságot akarja felhasználni, amikor utasítja az iskolák vezetőit, hogy hívják fel az ifjúságot, hogy erejükhez képest legyenek segítségére a községbeli gazdálkodóknak. A főpásztorok körleveleikben fogják felhívni ugyanerre a felkérésre figyelmét. Az állam vetőmag beszerzésére segítyt utal ki s az ifjúság között palántákat osztat szét.

— **Helyettesítés.** A városnál eddig dr. Krausz Zsigmond ügyvéd volt a pótülök. Hadbavonulása miatt helyét dr. Molnár János ügyvéddel fogják betölteni.

— **Kitüntetett katona.** Mergli István, a 69. gyalogezred kaplárja, az ellenséggel szemben tanúsított vitézségeért a II. osztályú ezüstérmével lett kitüntetve.

— **Honfoglaláskori leletek.** Megírtuk, hogy a ciganytelep melletti katonai gyakorlóteren lőárkok ásásakor régi sírokat találtak, amelyről Marossy Arnold muzeumigazgató megállapította, hogy honfoglaláskori leletek. Az ásásokat most tovább folytatják, s tegnap újabb négy női sírra bukkantak. Az egyikben egy anya fekszik csecsemő gyermekével. Mindegyiken bronzkarpercc van. Az egyik sírban egy nyakperccet is találtak.

— **Iskolaszéki ülés.** A községi elemi iskolák iskolaszéke folyó hó 23-án délután 3 órakor ülést tart.

— **Hősi halál.** Szubin Nándor, helybeli fodrásziparos, a 17. honvédegyezred szakaszvezetője, ki a doberdói fensíkon 1915. július 18-án gránát által súlyosan megsebesült s kétnapi szenvedés után a provacsini (Görc) tábori kórházban életének 26 ik évében hősi halált halt. Az elhunyt szakaszvezető lelki üdvéért az engesztelő gyászmisze a szent Ferenciek templomában folyó hó 24-én, pénteken délelőtt 10 órakor lesz bemutatva a Mindenhatóknak.

— **Dr. Prohászka Ottokár** hadiárvalházra. Tar Antal hadnagy 10 K. küldött.

— **A záróra értelmzése.** Székesfehérvár rendőrhatalosa még a múlt évben elrendelte, hogy a kultvárosok kurtakorcsmáinak este 9 órakor zárniok kell. Mikor megjelent az egyórai záróra, ezen korcsmák is magukra értelmezték az új rendelet s egyóráig nyitvatartanak. A rendőrhatalóság ezek ellen eljárást indított, s figyelmeztető öket, hogy reájuk a régi rendelkezés van érvényben, amelszerint 9 órakor zárniok kell. Az egy órai záróra -rendeletben ez világosan ki van jelezve.

— **Hadifoglyok listája.** Megírtuk, hogy összehaltották a hadifoglyok listáját, amely 66 fillérért kapható. Naponként tömegesen fordulnak a Fejérmegyei Naplóhoz, hogy a listát küldjék meg. Tájékozással közöljük, hogy a lista árusításával nem foglalkozhatunk nagy elfoglaltságunk miatt, hanem a foglyóradóhoz kell érte fordulni. (Budapest, IX., Öböly ut 1.)

— **Vitézségi érmek megváltása.** Erdékes s valószínűleg a kitüntetés nyert hősök körében helyesléssel fog találkozni az a reform, amit az illetékes katonai ténnyezők terveznek. Az eddig hívjarulekktől kiutalt összegeket megváltanak, még pedig a nagy arany vitézségi érem után az eddigi 30 K havi járuléki helyett egy öszszegben egyszer s mindenkorra 4000 K-t, a nagy ezüst vitézségi érem után az eddigi havi 15 K helyett 2200 K-t, a kis ezüst vitézségi érem után az eddigi havi 750 K helyett 1300 K-t fizetnének. Ugyanily módon tervezik a megváltást az övezetek, árva és rok kántak havijarulekainál is.

— **Hadiposta.** Prosser Antal 69. gyalogezredbeli katona ezélt 13 hónappal tñnt el az orosz harctéren. A hosszú kuzatás hiabavalónak bizonyult. Hozzáartozói már rég el siratták mint halottat, Prosser végre enélrt adott magyarót. Az örszörzszági Kierkowból írt, hogy az ottani kórházban fekszik, de nemsokára meggyógyul.

— **A szegény gyermekeknek.** N. N. több leánygyermek ruhát küldött a szegény gyermekek számára.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazok, akik felejtethetlen kis leányukot Tiringer Katica elhunytá alkalmával a bennünket ért nagy csapást a részvételnek bármíni megnyilvánulása által, akár virág küldésével, akár a temetésen való megjelenéssel enyhíteni igyekeztek, fogadják ezuton halás köszönetünket Tiringer György és családja.

— **Köhögés és rekedtség ellen** a legjobbnak bizonyult háziser a dr. STÖRK-féle komprimált mellpasztília. Egy doboz ára 50 fillér. Kapható Szűts Robert „Magyar Korona” gyógyszerárában, Székesfehérvár, Városháztér.

SZÍNHÁZ.

Falussy István jutalomjátéka. Régen volt már olyan jó énekestünk és színésztünk, mint az idei évadban Falussy István személyében, aki anyyi, igazán élvezetes estét szerzett a székesfehérvári közönségnek. Most már ugyan csak mint vendég szerepel a deszkákon, mert mint 17-es honvéd szolgálja hazáját, de talán ez is hozzájárul ahhoz, hogy még inkább a publikum kedvence. Es hogy a jutalomjátékán zsufolt ház volt, az kizárólag az ő személyének szólt, mert különben a „Legénybucsu” már délutáni zónában sem mehett

volna. Különösen honvédtisztjeinké az elismerés, akik tömeges megjelenésükkel, nagyrabecült ezredesektől kezdve a tiszthelyettesekig, megmutatták, hogy miként kell egy művészelket megbecsülni, aki az ő ezredükben szolgál. A közönség igazi meleg bensőséggel ünnepelte Falussyt, s hasznos háborús ajánlásokkal lepte meg. Így például volt egy felvirágozott cukorüveg, azután pálmacsokor, amelyen a legszebb virágként egy duzzadó ötpécsestis levél díszlett. Az ünneplést szemmel láthatólag meglepte a szerzetes-igazi-megnyitkozása s viszonzásul művészetének krémjét nyújtotta. Hasonlóképen partnereit is, s így a Legénybucusból ismét jó előadás lett. Kremer, Révész, Szendrő jeleskedek, Tercsányi minden kedvességgel belevitve játékába, mintha csak az ő jutalomjátéka let volna. Pedig az csak csütörtökön lesz, amikor szintén előfenyvája a közönség az utolsó helyet is, mert Tercsányi Falussyval együtt kedvelje a színházi publikumnak. A muzsika szép sikeréért Andor karnagy buzgólkodott.

APROHÍRDETESEK.

Mindenesfiut, tisztességeset felvesz az Egyházmegyei Könyvtayomda Szt. Isvan-ter 1. sz.

Varrótanúk és tanulótanúk felvértének N. Prossler Gyula -női divattermében. Ugyanoda egy bejáró leány keresetük.

Berenyi és Ojaj utca sarkán lévő fűszerüzlet berendezéssel és áruval kiadó vagy esetleg hazzal együtt eladó.

60 métermazsa takarmányrepa eladó métermazsaja 4 korona Felsőkirálysor. 20 sz.

Egy két évcs rajtblé magbika eladó. Sziget-utca 23 szám.

Egy nagy üzethelyiség a Buzapiacon, mely jelenleg korcsma, máj 1-re kiadó. Bővebbet Deutsch A. fűszerüzletben. Buzapiac.

Mindenesfiu azonnal felvevették Schmandinger Antal és Pia veskereskedő cégnél.

Videki pebaníara keresek egy szerény igényű idősebb nőt, munkásokra való felügyelet céljából. Cim a kiadóhivatalban.

Szaz métermazsa elsőrendű széna eladó. Tudakozódni lehet a kiadóhivatalban.

A Stampay-féle imák és énekek, kaphatók Horváthné és Rónáiné papirkereskedésében 50 és 70 filléres árban.

Telefon 233. — Tefon 233.

Szardán és csütörtökön, március hó 22 és 23-án:

A győztes

Társadalmi dráma 3 felv.
Nagyszabású pótműsor közte:
Őrizd az unokánőveredet.
2 felvonásos vigjáték.
Rendes helyárak.
2 előadás fél 7 és 9 órakor.